

The background features a dynamic pattern of diagonal streaks in various colors including blue, red, yellow, and purple. A white grid is overlaid on the image, with a central rectangular area that is slightly larger than the text.

SAMER

På vei mot fornuft og fred

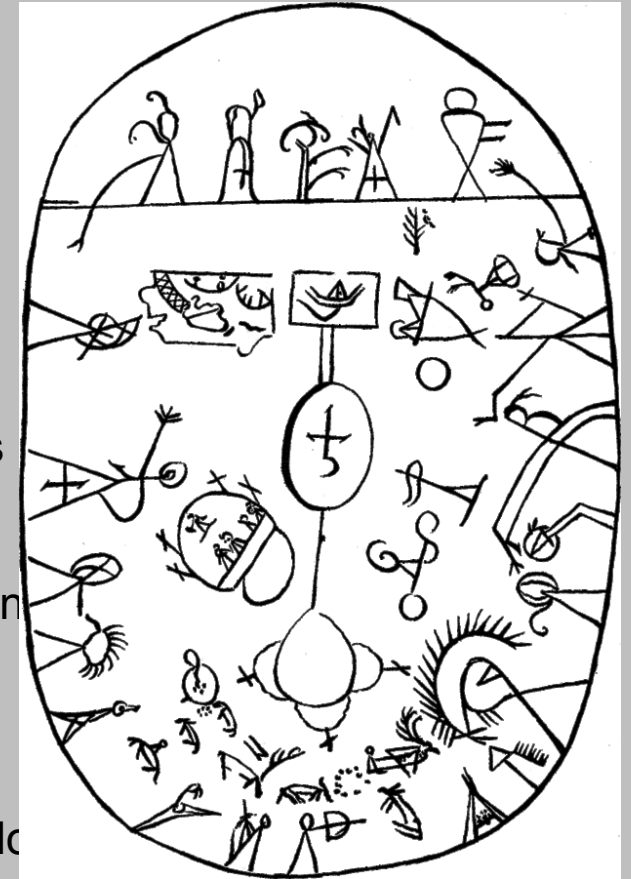

Middelalderen

- Flere og flere koloniserer Sápmi
- Mellom Norge, Danmark, Sverige og Russland (Novgorod)
- Samenes Rike?
- Skatt(r), leidang og tributt
- Uoversiktlige grenser
- En del av norsk lovverket?
- Kart over Norge fra ca. 1662
- Samane x De kristne

Samene og ny religion

- Djevlesk samisk religion
- Borgertingsloven: Ingen skal oppsøke samer eller tro på trolldommen deres
- Første kirker i Tromsø området rundt 1250
- Påvirkning av samisk religion fra Norge og Sverige, ortodokse kirke kom senere
- Veldig få misjoner, forkristning gikk veldig sakte
- Fortsatt animistisk religion
- Den eldste kjente tegningen av samiske trommer – 1600 tallet, Anders Huitfeldt

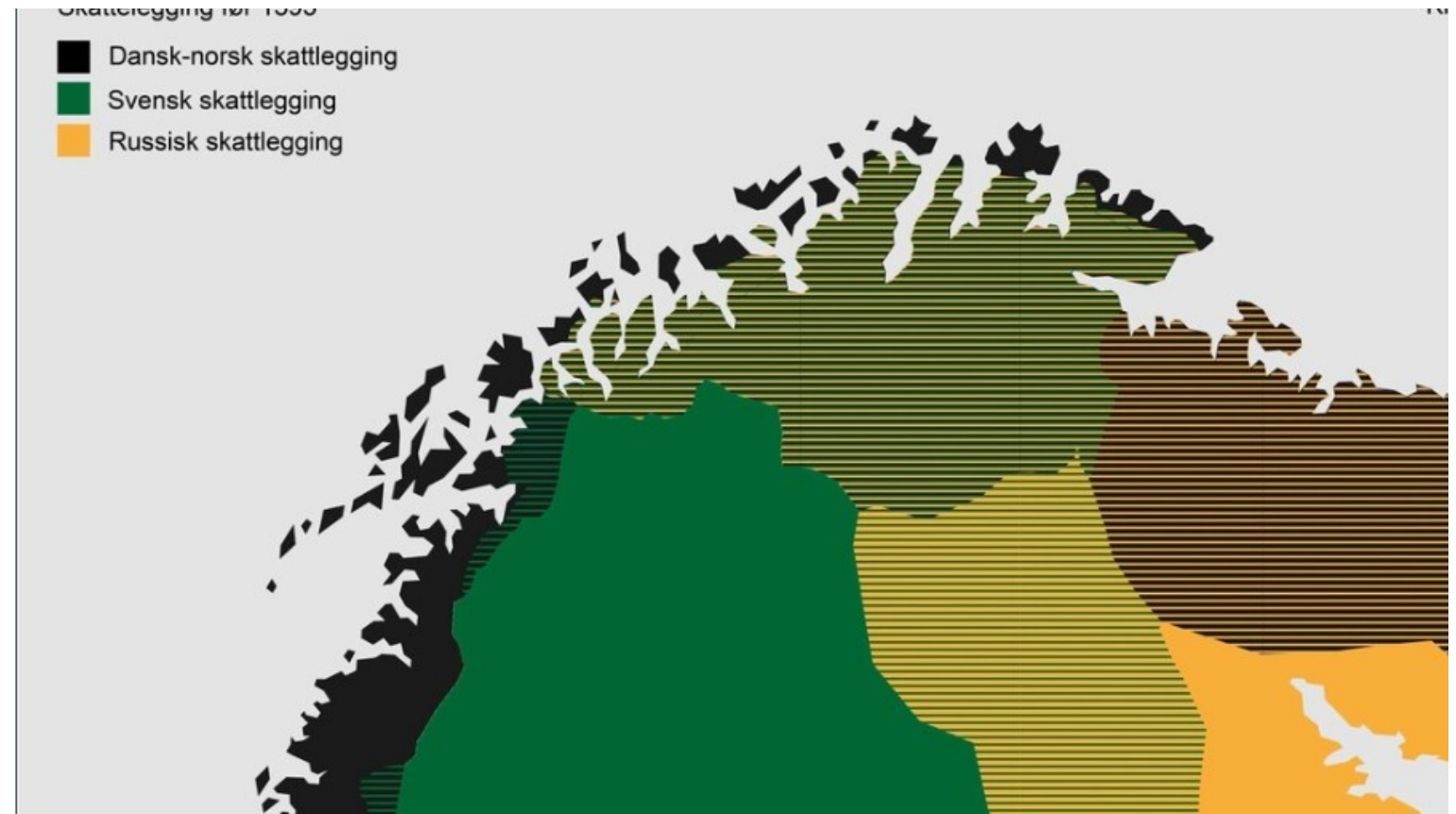
Jordbruk og handel

- Ikke-samisk jordbruk ved kysten
- Fangst + jakt = pels til konger
- „Ingen skal hindre de skogs- og nomademennesker som på folkespråket kalles lapper, i deres jakt, og ei heller de tidligere omtalte Birkarlarboa som ferdes til nevnte lapper“ – Kong Magnuss Eriksson 1328
- Første bygder – samisk oppdemming mot kommende fra sør
- Fiske – fortsatt viktig – første byer på Lofoten – Vággar (<https://arkivinordland.no/fylkesleksikon/innhold/kommuner/vagan/vagar-mellomalderby-og-et-urbant-fiskevar-i-lofoten.54759.aspx>)
- Samarbeid med Hansa
- Reindyr i sentrum

Første konflikter

- Skattbetaling til flere land
- Det var forskjellige typer av skattinnkreving – ved bruk av soldater
- Finnskatt – begrep
- Det tok lang tid før grensene ble stabile (1751 og 1826)
- Skatt kunne være opp til $\frac{3}{4}$ av produktenes verdi – betalt i pelseverk

På vei mot nasjonalisme

- Sterkere påvirkning av protestanter etter reformasjon
- Den samiske religionen nesten forsvant
- Samer ble minoritet i sitt land
- Første oversettelser til samisk i 1600-tallet
- Lappekodusillen – 1751 – samene fikk fri ferdsel mellom landene for å følge rein, men måtte betale leie, om de ferdet ut av „sitt“ land
- Støtte for alle som vil bo i Finnmark – vanskelige forhold
- Skattefritak for nordmenn i Finnmark (Samer betalte alikevel)
- Hvem skal bo i Finnmark? Straffedømte! Og kolonister...Førte til konflikter (fra 1752 av)
- Kautokeino opprøret
- Lapplägret i Green (Johan Tirén) 1892